

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Statuta Conradi

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

Incipiunt capitula

Statutorum ecclesie Coloniensis a bone memorie domino Conrado archiepo Coloniensi edita.

Primo de manifesta cohabitatione clericorum.

Item de manifesta negociatione clericorum.

Item de insufficientia que est illitteratura clericorum.

Item de consura clericorum.

Item de clericis symoniacis.

Item de clericis irregularibus

Item de dormitorijs. de lectura tabule capitularis. de lunationibus et kalendis

De memorijs defunctorum et diuino officio pro eis faciendo. de modo cundi in capitulo agendi et procedendi in eodem

De ordine ministrantium ad altare. et de modo canonicorum comedendi et dormiendi omnia sub vno contextu.

Item de campanarijs et custodibus simul.

Item de decanis scholasticis cantoribus et canonicis simul.

Item de capellanis regalibus episcopalis et prepositorum. et qui non debent esse huiusmodi capellani.

Item de pistrinis ecclesiarum.

Item de prepositis et eorum capitulis

quibus se inuicem habere debeant.

Item de electionibus capitulorum

Item de emunitatibus et muris earum.

Incipiunt statuta predicta.

In nomine domini Amen.

Deo Conradus dei gratia sancte Coloniensis ecclesie archiepiscopus sacri imperii per Italiam archicancellarius. In agrum domini cure nostre commissum. de mandato apostolice sedis diebus per ostium visitationis ingressi plura in ipso quam vtiq; credebamus officia

diculorum inuenimus zizania diversorum Si enim mala opera conuersationis et scandala pueritatis in clero recte zizania sunt censenda. incepti super hoc propositum negocij prosequamur. In primo quidem extirpando radicibus vicia ut deinde fructum germen laudabile. vnde fructus salutaris proueniat inseramus. Cum igitur ista bonorum plantatio germinum. et extirpationes vicioz in agrum domini absque correctionis remedio fieri non valeat oportune. secundum qualitates et modos excessuum correctionis canonice modos prouidemus adhibendos. Sane cum ea que nobis generaliter diversorum officulorum visitationibus occurrunt in aliquibus clericorum sint ista et quasi maxime in eorum copulibus vitata. manifesta cohabitatio. habitus clericali incongruus discipline. In nonnullis quoque eorum negociatio derelicta. insufficientia que est illitteratura in multis. quos clericos solo nomine non recte consideratione censemus. Et preter hec aliqua alia in nonnullis eorum occurrunt hinc nota labor ecclesie. De manifesta cohabitatione notatis ita scilicet canonicas precipimus limitationes.

De manifesta cohabitatione clericorum.

Quoniam enim manifestos cohabitatores seu concubinos censemus

non solum eos qui in suis domibus tenent concubinas. verum omnes generaliter eos etiam qui mulieres fornicarias extra domos suas manentes suis manifeste procurant sumptibus et sustentant. De his itaque precipimus quod tales inde in visitatione nostra notati. cessent de cetero a talis peccati commercio. et in pena commissi excessus intrent carcerem canonicalis discipline illum seruaturi secundum morem et consuetudinem discipline hactenus obseruare. De his autem mulieribus ita precipimus. quod si infra emunitatem. quod absit. fuerint copulate manentes vel prope emunitatem De-

Al ij.

ant ecclesiarū excoicationis sentēciam
 ipas ad recessū cōpellāt. Ipīq; nihilomi
 nō decāi eas ad suos plebanos destinēt
 recepturas ab eis vel alijs boni cōsiliij
 quo ad remedia aīarū iuris penitēciam
 salutarē. Quia vero sup̄dicti cohabitā/
 tores clerici. p̄monium ihesu ch̄isti. in
 vltis malos cū suis peccando focarijs
 expenderūt eos p̄inde teneri ad satisfā/
 ciendum ecclesie cuius bonis taliter in
 suis cōcupiscentijs et peccati illecebris
 fuit abusi. decernimus. et satisfāctionis
 istius modū nobis reseruamus. fm̄ ca/
 nonicas sanctiones. Et q̄ idem clerici
 sicut de multis eorū cōperimus. ita hu
 ius peccati p̄uictosa nimis assuetudine
 excecati. in eo p̄sistere. vsq; ad vite etiā
 sue nouissima nō verent. in tantū. q̄ in
 extremis agētes. siquid de bonis eccle/
 siasticis habuerint. ea pueris suis legāt
 et deputāt. nō contenti q̄ inde in vita
 sua aluerāt. et sic fraudāt ecclesias. ihesu
 ch̄isti patrimonio. se q̄ metipos culpe
 magis illaqueant corā deo talē abusi/
 nē dānabilez detestādo dānamus. et sic
 rī de cetero districtissime prohibemus.
 ¶ Itē et ipsi clerici. q̄ malī vtiq; vitam
 et hui⁹ habitatiōis crimine sunt agētes.
 a mala saltē sibi fama corā hoībus et ro/
 to clero de im̄periosa nimia detrahitio
 ne precantur. ipsi sub districtione fir/
 missima p̄hibem⁹. vt nuptijs filiorū suo
 rū et filiarū p̄sonaliter nō intersint. Et
 in his nuptijs quātū vnq; p̄t vices p̄o
 pa et solemnitas nuptialis.

De manifesta clericorū negociatiōe.

Um negociatio in clēico et vsu
 ra in laico q̄si esse vnus gene/
 ris censeantur. ita precipim⁹. q̄
 cessent de cetero a tali peccati malicia et
 in penā cōmissi excessus intrēt canonī/
 calis carcerem discipline. fm̄ q̄ superi/
 us est expressus. Quia vero isti turpis

anaricie sectatores. non deo sed māmor
 ne lucrificare elegerunt et malis inhy/
 ando lucris. ch̄isti similiter p̄monio et
 bonis ecclesiasticis sunt vsi illicite et in
 digne. eos proinde teneri ad satisfāciē/
 dum ecclesie in cuius non fideliter sed
 potius fraudulenter. negociati sunt bo
 nis. decernimus. et satisfāctionis istius
 modum fm̄ sanctionem canonicam no
 bis reseruamus.

De insufficientia que est illiteranz ra clericorū.

Tem de clericis in insufficientia
 que est illiteratura notat⁹
 Cum enī de omnibus scientijs
 eminentem non requiramus sed q̄ sci
 ant legere et cātare ad diuini officij mi/
 nisterium cōperenter. Ita precipimus.
 q̄ qui p̄ se non possunt facere in choro
 cantandi debent et legendi. faciant p̄/
 liam p̄sonaz idoneam. fm̄ q̄ inde decet
 in sua discretio duxerit prouidendum

De tonsura clericorum.

Tem de clericis non clericalez
 tonsuram habētibz et vestes
 habentibus clericū nō decet
 res Indecentia nanq; vestium in colo/
 re vel pompa nodorūz vel aprura vel
 stum a latere aut nimia breuitate nota/
 tur. De his q̄ de illis. districtē precipi/
 mus. vt tonsuram come que clericali
 sit. et suas coronas habeant competē/
 tes. et eas radere non omittant. quod
 tamen inuenimus aliquos omittere q̄
 maxime detestamur. duz tales et taliter
 se gerentes. p̄uilegio clericali gaudē/
 re contendunt. et signum illius p̄uile/
 gij asp̄nentar. sub eadem districtione.
 vestium indecentium pompam et vsū
 firmissime inhibemus.

De clericis symoniacis.

Lex de clericis symoniacis. Ita precipimus. q̄ ante omnia ea dimittant bñficia. que adepti per symoniā extiterint. ne ea in dānatione suarū remeant aīarū. et postmodū cū maturo cōsilio qualiter ipoz statui p̄sulas ordinabimus fm canonicas sanctiones

De clericis irregularibus

Lex de clericis irregularib⁹ ita precipimus q̄ a sui officij executione se cōtineat donec circa eos fuerit ordinatū fm sanctiones canonicas. quid fuerit ordinandū.

De dormitorijs. de lectura tabule capitularis. de lunationibus &c.

Insequēter. q̄ in ip̄a visitatione cōpim⁹. circa diuinū officij. siue ministerij. atq; chori de bitū. negligentias et omissiones debite factas hucusq; fuisse et fieri. plus q̄ dei honori ⁊ saluti ipoz expediat ministroz. que q̄dē negligentie causantur exinde potissime. q̄ sunt quedā ecclesie canonicorū carentes dormitorijs. quedā habentes dormitoria sed eozū canonicū dormire in his lōgo tpm spatio dissuenerūt. Et quia in quibusdā ecclesijs est comptus. raro vel nūq; p̄ āni totus spaciū lectiones et cantū diuini officij in capitulari tabula breuiari. Et raro vel nūq; in capitulo ip̄o legi lunationes mensū. aut kalendas. seu obitus fidelū. quozū cōmēdationē. aut memoriā agere vnusquisq; de elemosynaz viuēs sustentatione tenetur. Super his oībus qualiter reforment. et reformata in robore suo p̄maneāt. et vigore sicut primitus erāt instituta. ita precipimus. q̄ ecclesie canonicorū carētes dormitorijs

ea deinceps habeāt. de cōmuni ecclesie ere seu pecunia. ea construendo. et canonicis qui habētes dormitoria dormire in his aliquandiu dissuenerāt. in his dormiant. prout hoc consuetum fuit antiquitus. His dūtarat exceptis. quos infirmitas seu debilitas aut alia causa legitime necessitatis excusat. Cum alias casta et vana fuisset ipozū dormitoriorū structura. si nō in ip̄is modo et more debito. maxime causa matutinalis officij dormiretur. Item precipimus vt cuz quedam canonicorum collegia in consuetudinē duxerint nullis diebus cantare vigilijs pro defunctis. nisi quando distributio denariorū in choro presentibus exhibetur. et sic euanescat illorū memoria. q̄ etsi ad distributiōes huiusmodi quicq; nō dederint vel legauerit ecclesie. ad communem tamen administrationem corporis prebendalis predia et possessiones pie et munifice sunt largiti. Super hoc ita statumus. vt non solum illis ferijs que sunt distributiōibus huiusmodi deputate. verum et alijs diebus omnibus. preter quā in festiuitatibus. fm consuetudinem maioris ecclesie vigiliē cuz officio pro defunctis in choro solenniter decantentur. et post huiusmodi decantationem officij. Decanus et fratres ingredientur domum capituli. ante omnem tractatum discipline vel etiam prebende aut cuiuscunq; alterius negocij. tabule capitularis lecturam habentia. distinde inspecta. quō vnūcunq; sit cantandum vel legendum in choro audiant diligenter. ac insuper lunationes mensū. ac kalēdarū et obitus legantur. Necnon aliqua lectio de regula et vita clericorum legatur. Et tūc immediate de disciplina fiat quod fuerit faciendum. ac alia consequenter post ip̄az disciplinam tractentur negotia que ad vtilitatem seu necessitatem fuerint spectantia publicam seu p̄uataz

Et si aliquando decanus non fuerit presens, propter hoc non admittatur vllatenus, quin fratres domum capituli in trent, ad audiendum ipsius tabule capitularis leaturā, vt sciant quid vnicuique in choro sit legendus, vt supra diximus et cantandum deputatum. Quia cum in maiori ecclesia talis et bona vtiq; consuetudo in huiusmodi obseruet id ipsum in alijs volumus ecclesijs obseruari. Item precipimus vt diuini officii in choro nunquam absq; ordine ministrorum sacerdotum ministrare debentium videlicet dyaconi et subdiaconi decantentur, et ipsi ministri in ipso sacre missae officio non presumant absq; indumentis suo ordini deputatis aliquatenus ministrare nec ante finem missae recedere. Quod tamen in quandam consuetudinem imo malā abasionem apud quasdam ecclesias fuisse comperimus introducū, sed deinceps hoc fieri firmissime prohibemus. Et idē etiam ministris iniungimus q̄ quotiescūq; hebdomada corū fuerit officio deservendi diuino horas in choro matutinales, et alias seruare studeant diligenter, ne vllum per eos omissionis debiti quo ad sacrum ministerium esse valeat argumentum, sacerdotes autem ipsi quotienscūq; celebraturi sunt missas veste camisiā sub albis non careant, ne albam que consecrata est vestis, iporum tunice valeant immediate contingere nec ipse tunice apparere. Et item canonicis, ne frequenter extra emunitatem ecclesiarum suarum comedant, aut dormiant extra ipsam, firmissime prohibemus, nec vllis eis suffragetur occasio, si forte proprijs domib; sit carentes. Operētus nāq; in suis dormire dormitorijs, et comedere in claustris aut refectorijs suis possunt hi qui domib; proprijs vel certis hospitibus sunt carentes, q̄ hec facere forsuscus apud loca suspecta, vel alias clericalis conuersationis non bene de-

centia honestatem.

De campanarijs et custodibus simul.

Item vt campanarij ecclesiarū quorū seruitus siue onus circa altare versatur, nunquam absq; veste camisiā aliterdpareant, firmissime prohibemus, et q̄ hoc absq; omni omissione seruetur, ecclesiarum ipsarū thesaurarij, seu custodes et singuli in singulis suis parochijs plebani prouideant diligenter, prefati etiam thesaurarij seu custodes quorū interest ecclesie luminaria ministrare, ea ita fideliter administrent, et generaliter omnis ecclesiastice suppellectilis seu thesauri custodiaz eorum fidei atq; curae commissam ita conseruet fideliter et solerter q̄ inde non sint reprehensibiles, et q̄ penaz canonice castigatiōis euent.

De decanis scholasticis cantonibus et canonicis simul.

Consistente autem penes decanos ecclesiarū potestate, ita quasi lege ac gubernatione canonice discipline ipsi propter hoc firmiter precipiendo iniungimus, tota eos ad id niti solertia, q̄ in ecclesijs disciplinalis obseruantia vigeat honestatis, et sicuti enervata extiterit, ipsam studeant reformare commissas sibi excessus correctionis potestates, et regimē sui officij taliter exequendo, q̄ boni dispensatores in domo dñi sup eius familiā digna possint commedatione ceteri, hoc quidē se facere arbitrentur, si ipsi disciplinati appareant in seipis, et p̄ bonū exemplū cōfortent et animēt suos cōfratres, prefati autē decani quicūq; promotionis sue tpe non fuerint in sacris ordinibus cōstituti, eos in cūctanter recipiāt gradatim de ordine ad ordinem ascendēdo. Et item precipimus q̄ infra tēpus in iure expressum

ordines sacerdotales recipiāt. si ordinē forte in nra diocesi a nobis vel aliquo alio episcopo cōtingat nostro nomine celebrari. nec aliquis decanus propria auctoritate vel potius voluntate presumat ordinis sacerdotalis receptionem protrahere vel differre. nisi spēaliter h a nostra licētia valeat obtinere. ¶ Itē precipimus q̄ ipsi decani postq̄ ordines sacerdotales receperint et generaliter omnes sacerdotes necnon ecclesiarum plebani. tam ciuitateses pariter q̄ rurales. surcoria clausa portēt. cum sicut ab alijs sunt in statu honoris et reuerētie differētes. ita decet q̄ ab illoꝝ habitu vel vestitu differētes appareāt. et nullū in eis exēplo et vsu vestitū signū appareat lenitatis. Et sicut ecclesiarū decanis modo predicto inuigimus facē que ad ipsos pertinēt faciēda in se ipsis pariter suozū regimie subditoruz. ita scholasticis ecclesiarū. necnō chori episcopis seu cantonibus quozum officia onus suum tam circa disciplinā q̄ chori debent atq̄ residētiā in ipsis ecclesijs faciendam habere noscuntur. inuigimus ut in his omnibus studeant ita se habere. q̄ inde nō sint reprehensibiles. sed potius commendādi. ¶ Item sicut decani in ecclesijs residere debere noscuntur. ita quoq̄ scolastici et cātores. vñ et hoc eis ita precipimus obseruare. ¶ Itē nemo sit scholasticus in duabus ecclesijs. q̄rū prepositi et decani potes Colon. existūt cum de necessitate deinde causetur in cōueniens. ut illarū ecclesiarum ad minus altera sui defectuz debiti in mēbro ita necessario. cuius quidē nō est leuis recuperatio pariat. ¶ Item et illam abusionē in aliqua ecclesiarū cōpertam q̄ decanus sit liber a choro. quasi corruprelam et quasi pessime adinūctionis ac fraudis modū vel speciem detestamur. et detestādo precipimus ne quis de cetero decanorū in sua presumat ecclesia

per abusionē huiusmodi a sui iugo oneris vacillare. ¶ Itē ne canonici ecclesiarū in solennitatibus et stationibus sine choralis pellicio vel veste camisiali sub superpellicio incedant in ecclesijs cōuentualibus et in choro. ¶ Itē precipimus ut si quādo canonici per vicocitratibus aut plateas incedāt. ita decenter in habitu vestimētorū incedāt. sicut ab antiqua est cōsuetudine obseruatū.

De capellanis regalibus episcopalis et prepositorū et qui nō possūt esse huiusmodi capellani.

¶ In aliquibus ecclesijs capellani regales. episcopales. ac etiam capell. ni prepositorū existāt qualiter hi se habere debeāt. cū nō nullos forte ipoz hoc lateat determināduz necessario hoc diximus in p̄nti nostrorū serie statutorū. Capellani huiusmodi residētiā in suis ecclesijs tanq̄ alij fratres facient. nisi illo t̄m tempore quādo agūt suozū negocia dominorū et etiam si negocia ecclesie hoc exposcant. Et nobis in ecclesia maiori. vel alia nre ciuitatis vel diocef ecclesia si sit ea vice p̄ntes celebratibus. ibi debēt adesse in diuini celebratōe officij. et astare Et dñt h̄mōi capellani in sacris esse ord. ni b̄ cōstituti. Sup h̄mōi capellanos epales erit nre capellari q̄si loco iudicis et mgr̄i. ¶ Ad hec precipim⁹ q̄ nulli decani nulli scholastici. nulli chorēpi vel cātores nulli sacerdotes ecclesiarū. capellani epales vllaten⁹. aut regales existāt.

De pistrinis ecclesiarum

¶ In vero sint q̄dā ecclesie carētes pistrino cōi. q̄ multū vñq̄ reprobam⁹. sup hoc ita precipimus q̄ in omnibus ecclesijs collegiatis habeat cōmune pistrinū et panis ibi p̄bendarialis distribuatur. potius q̄ vnusquisq̄ cum modio siue maldro annonam

¶ A iiij.

Statuta Conradi.

panis prebendalis recipiat ad vendendum. ex hac namq; venditione perit hospitalitas in ecclesijs cum in ipsis pauci vel nulli recipiant panem suum de demibus comedentes claustralibus vel egenis inde elemosynam tribuentes.

De prepositis et eorum capitulis qualiter se inuicem habere debeant.

Consequenter de ecclesiarum prepositis videamus qualiter ipsi erga capitula se habere debeant. et qualiter capitula erga ipsos vice versa. Cum enim ipsis prepositis ea potissime incumbat sollicitudo. quod circa ecclesie exteriora vel eius temporalia defendenda sint vigilantes et cooperantes capitulis. ubicunque iniuriam patiuntur. qualiter ab illis iniurijs releuentur. nisi prout eis opus fuerit auxilio accedente. et non solum ad huiusmodi temporalia promouenda exterius tenentur. imo ad omnia alia. tam intus quam extra. que sunt ad ecclesie utilitatem et pacem spectantia necnon ad ipsius ecclesie iura. statuta honesta et bonas consuetudines observandas teneantur ex proprio iuramento. ipsis precipimus circa hec omnia taliter se habere. quod inde irreprehensibiles censeantur. Capitula etiam vicinversa ita se erga ipsos habere prepositos studeant in omnibus. honorando ipsos in quibus sunt merito honorandi. quod in nullo ipsorum prepositorum dignitati derogent sine iuri. Et quia de aliquibus prepositis vnum quidem in visitatione compertimus reprehensibile. et non laudandum de his. quod ipsi quorum sunt. et esse de iure tenentur dispersatores. fructus suspensionum in ecclesijs prebendarum illi presertim qui dictos fructus nondum in capitula transtulerunt. illis fructibus abutuntur. Cum enim de ipsis fructibus vno eis anno cedentibus. recta ecclesie quando foret necessitas reparare deberent. ipsi ea non reparant. imo fructus ipsos canonicis

inobedientibus. ideoque suspensio. restituunt seu remittunt. Ecce per hanc remissionem iniuriam fabricice ecclesie faciunt. damnum seu emolumentum carentiam sibi ipsis. ac insuper occasionem negligentie et absentie ab ecclesia canonice. suis prestant. hanc itaque abusione omni pernitus ratione ac etiam colore carentem ipsis de cetero prepositis inhibemus. volentes ut vel ipsi retineant conuentiones. in utilitatem propriam illos fructus si ecclesia eorum opus non habuerit reparationis rectorum. vel ecclesie ipsi ad ornamenta fructus huiusmodi largiantur. potius quam eos indignis hoc est inobedientibus restituant et in sua inobedientia seu dissolutione taliter amment. et sic ipsi prepositi dissolutionis ac inobedientie sint auctores. Et Item quod si canonici qui suspensi fuerint pro sua inobedientia namque in facie fratrum infra emunitatem comparant manifeste. firmissime precipimus et mandamus.

De electionibus capitulorum.

Item ne in premissis nostre visitationis proposito omittamus hoc quod maxime ecclesiarum collegiarum quicquid prospicitur altarum presertim plurium clericorum receptionibus ad vacatura beneficia sunt grauare. cum constitutio domini Alexandri pape super hoc ipso decreuerit prouidere nos illam constitutionem precipimus inuolabiliter observari. et cum iuxta eandem constitutionem quatuor et receptis ante ipsam primum fuerit de prebendis. que post constitutionem predictam vacauerunt vel vacabunt ubi nondum quecunq; us est propter alij ultra ipsum numerum censeantur habere. pro cassatis. nec aliquo exreceptione tali a prepositis. decanis et capitulis ecclesiarum canonice. vel prebendarum admittant. Et monemus illos que receptionibus huiusmodi iniuriam. et de canonicarum et prebendarum se ingerunt. quod deinceps deum non desinat prepositos

Statuta Engilberti v.

one decanos et capitula nihilominus
admonere ut tales pro canonicis vel
prebendarijs nō admittant.

De emunitatibus et muris ecclesiarum

Item q̄ oēs ecclesie collegiate
emunitates suas muro circūda-
tas, et clausuras portarū bñ mur-
nitas habeant. firmissime precipimus et
mandamus. **¶** Nec itaq̄ nre visitatio-
nis precepta canonica et statuta, ita a nos-
tris edita precipimus inuolabiliter obser-
uari, et vñūq̄q̄ collegiū ea in scripto
ad sue exemplar et regimē vite recipi-
at, et recepta penes se in p̄petua comē-
rande memorie teneat diligenter. Nec
itaq̄ ad p̄ns statum saluo nobis, q̄
alia si qua adhuc occurrerint opus ha-
beat reformationis aut correctionis
remedio, siue de canonicis aut monachis
sue etiā plebanis existat, ea statnamus
ut inde put expedies fuerit loco et tē-
pore ordinemus. **¶** Pronūciatū et datum
Coloniē Quarto idus Martij: Anno
dñi millesimo ducentesimo sexagesimo.

Incipiūt capitula

seu rubrice statutorū ecclesie Coloniē edi-
tor a bone memorie dño Engilberto ar-
chiepo Coloniē, que facta sunt prouincia
la p̄ dñm Henricum archiep̄m.

¶ Primo cōtra eos qui manus in
clericos vel p̄sonas ecclesiasti-
cas iniiciant temere violentas

Item contra incendiarios et effracto-
res bonorū ecclesiarum et monasteriorū.

Item contra violatores emunitatū et
potum ecclesiarū.

Item cōtra raptos et inuafores bonorū
ecclesiarū et ecclesiasticarū p̄sonarū

Item contra detentores seu subtrato-
res decimarū

Item p̄ nobiles in expeditiōibus damna
p̄sonis ecclesiasticis, in curtib⁹ inferētes

Item cōtra illos q̄ se de bonis clericorū
siue in vita siue in morte introuertunt

Item ut bona clericorum transeant sine
theloneo libera et absoluta.

Item ne clerici vel religiosi trahātur ad
iudiciū seculare.

Item contra clericos qui p̄sonas ecclesi-
asticas ratione bonorū suorū vocāt ad
forum seculare.

Item ut similiter cōtra occupātes bona
ecclesiarū procedatur.

Item ut iudices ecclesiastici laicis cōtra
clericos causam habentib⁹ faciāt iustu-
ciam expeditam.

Item contra impediētes et turbatores
celebrationes synodorū.

Item ut prelati iurisdictione sua libere
utantur in terminis corū iurisdictioni
subiectis.

Item ut iudices ecclesiastici fraudē in
iudicijs suis nō committant

Item ne iudices ecclesiastici se de causis
ad forū seculare spectantib⁹ introuertant

Item cōtra impediētes ecclesiasticorū
iudiciū iurisdictionē et executionem
sententiarum.

Item cōtra eos q̄ clericos nō sine violē-
ta manu inuictiōe capiūt et detinēt

Item p̄cessus cause contra eosdem

Item ne filij vel filie clericos captiuātū
et p̄ anū excoīcatōz ad ordines vel ad
bñficia admittātur. **¶** **Item** mitigatiōes
p̄ fratrib⁹ et sororib⁹ ac alijs p̄sonis sc̄ si
se voluerit infra anū canoīce expurgat.

Item si clericū in alia diocesi capi vel in
ista captū ad aliā diocesi deduci p̄tigat

Item p̄ occasores et mutilatores clericorū.

Item p̄ eos q̄ minas intulerint p̄sonis ec-
clesiasticis de corpe vel de rebus

Item p̄ eos clericos q̄ sacrilegiū in cleri-
cos committere nō verentur.

Item p̄tra clericū qui occasione alicuius
questionis clericū aliquē captiuauerit.

Item contra clericos qui mutilāt vel
occidunt clericos.